

**Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы
Манзарас авыл жирлеге башлыгы**

КАРАРЫ

10 ноябрь 2022 ел

№ 39

**2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының
Манзарас авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне
үстерү программасын раслау турында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ Федераль закон, «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номеры Федераль закон нигезендә, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Манзарас авыл жирлеге Уставына таянып, Кукмара муниципаль районы Манзарас авыл жирлеге башкарма комитеты карар бирә:

1. Күшүмтә итеп бирелә торган 2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Кукмара шәһәре муниципаль берәмлекендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасын расларга
2. Элеге каарны авыл жирлеге территорииясендә урнашкан мәгълүмат стендларында, Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (pravo.tatarstan.ru) урнаштырып, халыкка игълан итәргә; шулай ук «Интернет» мәгълүмат-коммуникация чөлтәрендә Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.

Манзарас авыл
жирлеге башлыгы:

Р.Г.Хәбибуллина

Манзарас авыл жирлеге
Башкарма комитетының 2022
елның 10 нчы ноябрендэгэ 39
номерлы каары белэн
расланды

*2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының
Манзарас авыл жирлегендэ кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү
ПРОГРАММАСЫ*

2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районның Манзарас авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасы паспорты

Программаның исеме	2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районның Манзарас авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү Программасы
Программаның заказчысы:	Кукмара муниципаль районы Манзарас авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның максатлары:	<ul style="list-style-type: none"> - Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районның Манзарас авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен ин үңайлы шартлар тудыру; - кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары санын арттыру; - халыкны эш белән тәэмин итү һәм үзмәшгульлекне үстерү.
Программаның бурычлары:	<ul style="list-style-type: none"> - кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары саны арту; - юстәмә эш урыннары булдыру, кече һәм урта бизнес белән мәшгульләр санының еллык арту; - продукцияне, эшләрне, хезмәт күрсәтүләрне эшләп чыгаруның гомуми күләмендә кече предприятиеләрнең еллык өлеше арту; - жирлек бюджетына кече һәм урта эшмәкәрлектән кергән салым керемнәре өлешен арттыру; авыл хужалыгы житештерүен үстерүдә ярдәм итү; - кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына ярдәм инфраструктурасын формалаштыру һәм аның эшчәнлеген тәэмин итү; кече эшмәкәрлеккә ярдәм инфраструктурасы кысаларында кече предприятиеләргә методик, мәгълүмати консультация, белем бирү һәм хокукий яктан ярдәм күрсәтү.
Программа белән идарә итү	Кукмара муниципаль районы Манзарас авыл жирлеге башкарма комитеты

Программаны финанслау чыганаклары	Жирлек бюджеты 6 мең сүм, шул исәптән еллар буенча: 1) 2022 ел – 1,5 мең сүм; 2) 2023 ел – 1,5 мең сүм; 3) 2024 ел – 1,5 мең сүм; 4) 20243 ел – 1,5 мең сүм;
Программаның төп башкаручылары	Кукмара муниципаль районы Манзарас авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның үтәлешен тикшерү	икътисади һәм бюджет-финанс мәсьәләләре буенча Манзарас авыл жирлеге Советының даими комиссиясе

Программаның бүлекләре:

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Манзарас авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекнен торышын анализлау
2. Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү проблемалары һәм аларны программа методлары белән хәл итү кирәклеген нигезләү
3. Программаның социаль-икътисади нәтижәлелегенә көтелгән бәя
4. Эшмәкәрлек эшчәнлегенең өстенлекле төрләре
5. 2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Манзарас авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасының төп чараглары

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының

Манзарас авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекнен торышын анализлау

Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү хужалык итүнен базар системасының аерылгысыз элементы булып тора. Базар икътисады алга киткән илләрдә кече эшмәкәрлек дәүләт икътисадының нигезе, хужалык үсешенең двигателе булып тора, чөнки бу теләсә кайсы жәмғияттән әйтүүгө тормыштың ин динамик һәм сыйылмалы формасы.

Хужалык итүнен базар системасы шартларында кече һәм урта эшмәкәрлекнен аерым ролен тубәндәгө факторлар билгели:

Үз тормыштың һәм лаеклы тормыш дәрәҗәсен мөстәкыйль тәэмин итүче һәм гражданлык жәмғиятенең тотрыкландыручы төп сәяси көче булган урта сыйныф өлешен арттыру;

кече һәм урта эшмәкәрлек секторында яна эш урыннары булдыру өчен зур потенциал булу, жәмғияттә эшсезлек дәрәҗәсен һәм социаль киеренкелекне киметү;

халыкның төп массасының ижтимагый психологиясенең һәм тормыш ориентирларының үзгәреүе;

кече һәм урта эшмәкәрлекнең сығылмалылығы һәм житештерү структурасын тиз арада үзгәртеп кору, яңа технологияләрне һәм фәнни эшләнмәләрне оператив рәвештә булдыру һәм куллану сәләте.

Шуңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Манзарас авыл жирлегендә кече эшмәкәрлекне үстерү программасын эшләү һәм тормышка ашыру зарурлығы туа.

Бүген жирлектә күпчелек Россия Федерациясе Хөкүмәте, Татарстан Республикасы һәм жирле үзидарә органнарының максатчан сәясәте нәтижәсендә нык күтәрелә торган бизнесны актив үстерү өчен барлық ресурслар да бар.

2. Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү проблемалары һәм аларны программа методлары белән итү кирәклеген нигезләү

Хәзерге вакытта Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Манзарас авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлек шактың нык позициядә торуга карамастан, кайбер проблемалар элеккечә хәл ителмәгән булып кала бирә.

Авылда кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары эшчәнлеге үссешен тоткарлаучы факторлар булып түбәндәгеләр тора:

- инвестиция ресурсларыннан файдалану кыенлығы, кредит ресурсларының һәркем файдалана алырлык булмавы фонында үз финанс чараларың җитмәве;

- гамәлдәге законнардагы үзгәрешләр турында кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының мәгълүматы аз булу, административ каршылыklar һәм эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашырганда хакимият органнарының төгәл регламентлары булмау;

Эшмәкәрлек эшчәнлеге субъектлары тарафыннан каарлар кабул итүне һәм гамәлгә ашыруны таләп итә торган проблемалар:

- кече эшмәкәрлек субъектларының социаль җаваплылығы югары булмау (ялланган хезмәткәрләр белән хезмәт мөнәсәбәтләрен рәсмиләштермәү, хезмәткә туләү фондын киметү һәм аны «конверт» формасында туләү, мәжбүри пенсия иминияте һәм социаль иминиятләштерү турындагы законнарны үтәмәү);

Авылда кече һәм урта эшмәкәрлекне алга таба да дайми үстерү һәм булган каршылыкларны урыннарда мәгълүмати, белем бирү, консультация, финанс юнәлешләрендә комплекслы һәм адреслы ярдәм курсату юлы белән аны үстерү өчен үнайлы шартлар тудыру буенча максатчан эш нигезендә, эшлекле элементләрне һәм кооперацияне җайга салу юлы белән, шулай ук эшмәкәрләрдә коллектив ихтыяж туарга мөмкин булган башка аспектларда ярдәм курсату юлы белән генә җиңеп чыгу мөмкин. Программа, билгеләнгән максатларга ирешү өчен, жирле хакимият органнарының, шулай ук дәүләтнеке булмаган оешмаларның көчләрен берләштерергә һәм оптимальләштерергә мөмкинлек бирәчәк.

3. Программаның социаль-икътисадый нәтижәлелегенә көтөлгөн бәя

Программа Кукмара муниципаль районының Манзарас авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне алга таба үстерү өчен уңай шартлар тудыруға юнәлдерелгән чаралар комплексын үз эченә ала.

Программаны үтәү түбәндәгеләргә ярдәм итәчәк:

- районда икътисади һәм социаль стабильлекнең ин мәһим элементларыннан берсе буларак, кече һәм урта эшмәкәрлекнең тотрыклы эшчәнлеген барлыкка китеүнен стимуллаштыра торган уңай икътисади мохит формалаштыру;

- кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү темпларын арттыру, эшчәнлек өлкәләрен киңәйтү һәм кече предприятиеләрне икътисади яктан нығыту;

- жирлек бюджетына салым һәм салым булмаган керемнәр үсеше;

- мәшгульлекнең естәмә мөмкинлекләре барлыкка килү, кече

эшмәкәрлектә эшләүче хезмәткәрләрнең хезмәт хакы дәрәҗәсен күтәрү;

- көндәшлеккә сәләтле продукция, жирле житештерү хезмәтләре белән товар базарын тулыландыру;

- кече һәм урта эшмәкәрлекнең социаль җаваплылыгы арту.

4. Эшмәкәрлек эшчәнлегенең өстенлекле төрләре.

Район халкының тормыш-көнкүрешен яхшыртуға юнәлдерелгән тотрыклы икътисади үсешне тәэммин итү максатыннан, эшмәкәрлек эшчәнлегенең өстенлекле төрләре билгеләнде:

- авыл хужалыгы продукциясе житештерү;

- халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү;

- транспорт һәм элемтә өлкәсе;

- төзелеш;

- социаль хезмәт күрсәтү өлкәсе.

5. 2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районның Манзарас авылларында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасының төп чаралары

No 1/6	Чаралар исемлеге	Натижеке	Финанслау чыганагы	Үтәү вакты
1	2	3	4	5
1. Кече һәм урта эшмәкәрлекне үтижәле үстөрү очен, хокусый базаны камидәнгитеү һәм административ каршылыктарны кимсегү.				
1	Сипмәкәрлек өйкесенде норматив-хокусый база булдырыу	Кече эшмәкәрлекке ярдәм итү буенча натижеке оствыру чаралары һәм башка чаралар үткөрү	Финанслау карапмаган	2022 – 2025 еллар
2	Кече эшмәкәрлек үсешенә қомаңаулың торған административ каршылыктарны бетерү. Контроль-рөхсәт практикасын оптимальлаштыру аша даулет, күләнчүләр һәм эшмәкәрләрнен кызықынушары туры киңүел төмөнкүтү	Соратыла торған документтарны тулы исемлеген һәм һәр этажта аларны караунын конкрет үакытын күрсәтеп, хезмәтләр эшчанлегенен төзү, угаска күрәнмелә регламентын булырь, шул исәтән: жир кишәрәләрден миляекс (аренага) рәсмиләштерү, төзөлешкән һәм реконструкциялуга проект документларын карау, элме тاكتаларта һәм реклама миғълуматтарына рөхсәтләр рәсмиләштерү, биналарны торак бинадан булмаган торак биналар нам киресенчә күчөү, биналарны узертөп коруга рөхсәтләр рәсмиләштерү һ.б.	Финанслау карапмаган	2022 – 2025 еллар
3	Коррупцияга каршы торуга юнаштерелгән чараларны камидәнгитеү түрүнә киннелләр азәрдәү	Коррупция каршы үзүенчие тотышын һәм тәжрибасен гомумиләштерү һәм тарату. Эшмәкәрләрнен коррупция фактырына кадыны төрүн аргытуру, бизнес алып бараудың этик дәрежасен күтәрү, кече эшмәкәрлек субъектларнын хокукларын һәм мәнфәгатларен яктау	Финанслау карапмаган	2022 – 2025 еллар

2. Эшмекерлекнен инновациян үсөнө (инфраструктураны үстерүү, инновацион потенциалын гамалга аныру, яшьларие инновацион нийчесиска жаңынчы)		3. Кече һам урга эшмекерлек субъектларына финанс-кредит һам молкет ярдаме күрсөтүү	
1	Бизнеспен эшмекерлекке иштөөнүү, түзүүлүрүү, түйнүүлүрүү, көнүүлүрүү, бөнсөн-жарылдып, дарынчылдып, көнфиренчилүү, фестивальлүүлүрүү	Яшьлөөрө эмгекендегенде өтөнөөнөн жалғыз. Яшьлөө белгелдерине эштэйтүү үү. Жалғыз көнчүгөнчөнөн өтөнөөнөн жалғыз. Жалғыз көнчүгөнчөнөн жалғыз.	Жирлек бюджеттөй акчалары
1	Кече эшмекерлек субъектарына, инвестиция проектларын түзүүлүр, мактумлануулыштын түзүүлүр, түйнүүлүр, көнүүлүр, бөнсөн-жарылдып, дарынчылдып, көнфиренчилүү, фестивальлүүлүрүү	Кече эшмекерлек субъекттарының потенциалын чөлөнгөнчөнөн жалғыз. Кече эшмекерлек субъектларынын гамалга аныру өчен, банк финанс-кредиттөй шахси капиталын жалғыз.	Жирлек бюджеттөй акчалары
2	Күккүйнинчиликтөөнүү, Манас арасынан күнделекке иштөөнүү, түзүүлүрүү, түйнүүлүрүү, көнүүлүрүү, бөнсөн-жарылдып, дарынчылдып, көнфиренчилүү, фестивальлүүлүрүү	Шашең иккисийдүйнин өтөнөөлөө. Шашең иккисийдүйнин түзүүлүрүнүү, түйнүүлүрүнүү, көнүүлүрүнүү, бөнсөн-жарылдып, дарынчылдып, көнфиренчилүү, фестивальлүүлүрүү	Финансалай караптаматан
3	Мунин һам мөхөн үзүүлүмдердөрдөн баштап жана көнөн күнделекке иштөөнүү, түзүүлүрүү, түйнүүлүрүү, көнүүлүрүү, бөнсөн-жарылдып, дарынчылдып, көнфиренчилүү, фестивальлүүлүрүү	Кече һам урга эшмекерлек субъектларына, күнделекке иштөөнүү, түзүүлүрүү, түйнүүлүрүү, көнүүлүрүү, бөнсөн-жарылдып, дарынчылдып, көнфиренчилүү, фестивальлүүлүрүү	Жирлек бюджеттөй акчалары

2022 ел – 1000
сум 2023 ел –
1000 сум 2024 ел
– 1000 сум 2025
ел – 1000 сум.

2022 – 2025 еллар

2022 ел – 500 сум
2023 ел – 500 сум
2024 ел – 500 сум
2025 ел – 500
сум.

4. Кече һам урта эшмәкәрлеккә мәғлұмати-консультация ярдәме күрсәтү.

<p>1 Районда кече һам урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү һәм аны үстөрү өлкәсендө Утқареле төрган ҹараларны мәғлұмати яктан тәммин итү</p>	<p>Кече һам урта бизнэс вәкилдеренен алдынғы эш тәжрибесен системалаштырынам тарату, Татарстан Республикасы Кукмарда муниципаль районның Манзарас авыл жырлелеге Башкарма комитети Утқареле төрган конкурсларда, күргәзмәләрде, башка ҹараларда жинашуа кече эшмәкәрлек субъекттарыны жеңел итү</p>	<p>Финанслау караимаган</p>	<p>2022 – 2025 еллар</p>
5. Эшмәкәрнен үнай имиджын һәм жемәтчелектә кече һам урта эшмәкәрлек түрүндиң үнай фикер формалаштыру			
<p>1. Кече эшмәкәрлек субъектларын күргәзмәләрде, ярминкаларде, конкурсларда жинашуа жеңел итү.</p>	<p>Эшмәкәрлекне Уструге ярдәм итү, эшмәкәрлек эпизодлегенен ин яхши субъектлары эшнен алдынты тәжрибесен тарату, Татарстан Республикасы Кукмарда муниципаль районы Манзарас авыл жырлелегенен социаль-икытисади Успешнедә кече һам урта бизнесның ролен һәм әһәмиятен пропагандалау</p>	<p>Финанслау караимаган</p>	<p>2022 – 2025 еллар</p>